

Регулаторната Комисија за енергетика на Република Македонија, врз основа на член 22, став 1, алинеја 3 од Законот за енергетика („Службен весник на Република Македонија“ бр. 16/11 и 136/11), на седницата одржана на 22.02.2013 година, донесе:

ПРАВИЛНИК

ЗА ЦЕНИ

НА ТОПЛИНСКА ЕНЕРГИЈА И СИСТЕМСКИ УСЛУГИ

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

- (1) Со Правилникот за цени на топлинска енергија и системски услуги (во понатамошниот текст: Правилник) се уредува начинот на формирање, одобрување и контрола на цените (во понатамошниот текст: регулирање на цените) за производство, дистрибуција и снабдување со топлинска енергија за греење (во понатамошниот текст: топлинска енергија).
- (2) Одредбите на овој Правилник се однесуваат на претпријатијата кои имаат обврска да обезбедат јавна услуга за производство, дистрибуција и снабдување со топлинска енергија (во понатамошниот текст: регулирани дејности).
- (3) Под регулирани дејности од областа на топлинска енергија во смисла на став 2 од овој член се подразбираат:
 - производство на топлинска енергија за потребите на потрошувачите кои купуваат топлинска енергија за греење по пропишан тарифен систем (во понатамошниот текст: потрошувачи) и обезбедување на системски услуги за одржување на потребните параметри (температура и притисок) во рамките на системот за топлинска енергија на кој е приклучен;
 - дистрибуција на топлинска енергија и управување со системот за дистрибуција на топлинска енергија;
 - снабдување со топлинска енергија на потрошувачите.
- (4) Претпријатието кое врши регулирана дејност (во понатамошниот текст: претпријатие) е должно да ги формира цените согласно методологијата утврдена со овој Правилник.

Член 2

- (1) Регулирањето на цените на топлинска енергија на начин и постапка утврдени со овој Правилник има цел да обезбеди:
 - создавање на стабилни и предвидливи услови за работење на претпријатијата при вршење на регулираните дејности од член 1 на овој Правилник;
 - заштита од злоупотреба на доминантна и монополска положба на претпријатијата кои вршат регулирана дејност;
 - урамнотежување на меѓусебните интереси на претпријатијата кои вршат регулирани дејности од член 1 од овој Правилник и на корисниците на регулираните дејности;
 - создавање услови за развој и одржување на постојните и изградба на нови капацитети за производство, дистрибуција и снабдување со топлинска енергија;
 - подобрување на квалитетот на услугите кои ги даваат претпријатијата;
 - надоместување на трошоците кои што претпријатијата ги имаат во вршењето на регулираната дејност и соодветен поврат на капиталот;

- недискриминаторен третман на претпријатијата кои вршат регулирани дејности и примена на објективни критериуми и транспарентни методи и постапки за регулирање на цените на топлинската енергија;
- унапредување на енергетската ефикасност, заштеда на енергија, ефикасно искористување на енергетските ресурси и
- заштита и унапредување на животната средина во вршењето на регулираните дејности.

Член 3

- (1) Претпријатието кое врши производство на топлинска енергија има обврска за обезбедување на јавна услуга производство на топлинска енергија, односно да обезбеди сигурно, континуирано и квалитетно производство на топлинска енергија (согласно Мрежните правила и Правилата за снабдување со топлинска енергија), да обезбеди енергија за покривање на загубите во системот како и системска резерва и системски услуги за одржување на потребните параметри во рамките на системот за топлинска енергија на кој е приклучен (во понатамошниот текст: регулиран производител).
- (2) Оператор на системот за дистрибуција на топлинска енергија е претпријатие кое врши дистрибуција на топлинска енергија (во понатамошниот текст: Дистрибутер), и има обврска да обезбеди сигурна, континуирана и квалитетна дистрибуција на топлинска енергија (согласно Мрежните правила) како и да управува со системот за дистрибуција на топлинска енергија, по регулирани цени и тарифи одобрени и објавени од Регулаторната комисија за енергетика и е одговорен за работењето на системот за дистрибуција, негово одржување и развој, со цел да се обезбеди долгорочна способност на системот за задоволување на потребите за дистрибуција на топлинска енергија.
- (3) Претпријатието кое врши снабдување со топлинска енергија на потрошувачите (во понатамошниот текст: снабдувач) има обврска да обезбеди сигурно, континуирано и квалитетно снабдување со топлинска енергија на потрошувачите согласно Правилникот за Условите за снабдување со топлинска енергија, договорот со Оператор на системот за дистрибуција на топлинска енергија и договорите за снабдување склучени со потрошувачите и издадените лиценци и да врши фактурирање и наплата на испорачаната топлинска енергија по цени определени од страна на Регулаторната комисија за енергетика.
- (4) Потрошувач на топлинска енергија е правно или физичко лице кое за сопствени потреби купува топлинска енергија по пропишан тарифен систем за што склучува договор со снабдувачот на топлинска енергија.

Член 4

- (1) Снабдувањето со топлинска енергија на потрошувачите по правило се врши во периодот од 15 октомври во тековната до 15 април во наредната календарска година.
- (2) По исклучок од став 1 на овој член, снабдувањето со топлинска енергија на потрошувачите може да почне и пред 15 октомври, но не и пред 1 октомври, доколку во три последователни денови во периодот од 28 септември до 15 октомври, надворешната температура во 21:00 часот е 12°C или пониска, според податоците од Управата за Хидрометеоролошки работи на Република Македонија.
- (3) По исклучок од став 1 на овој член, снабдувањето со топлинска енергија на потрошувачите може да се врши и по 15 април, но не подоцна од 1 мај, доколку во три последователни денови во периодот од 13 април до 29 април, надворешната температура во 21:00 часот е 12°C или пониска, според податоците од Управата за Хидрометеоролошки работи на Република Македонија.
- (4) Снабдувачот со топлинска енергија е должен во текот на денот да обезбеди снабдување со топлинска енергија во периодот од 06:00 часот до 21:00 часот.

- (5) Снабдувачот со топлинска енергија е должен да обезбеди топлинска енергија во количина која во просториите на потрошувачот обезбедува постојана температура од $20 + 1^{\circ}\text{C}$.

Член 5

- (1) При регулирањето на цената на топлинска енергија за греење се користи метод на регулиран максимален приход.
- (2) Метод на регулиран максимален приход од став 1 од овој член, значи определување на приход кој на претпријатието ќе му биде дозволено да го оствари од вршењето на регулираната дејност на годишно ниво, во регулираниот период определен согласно член 6 од овој Правилник.

Член 6

- (1) Под регулиран период се подразбира период за кој што на регулираното претпријатие му се утврдува регулиран максимален приход потребен за вршење на регулираната дејност, согласно одредбите од овој Правилник.
- (2) Регулираниот период за секоја од регулираните дејности од член 1 на овој Правилник е една година како и секоја наредна година.
- (3) Базна година е секоја претходна фискална година на годината во која се утврдува регулиран максимален приход.

Член 7

- (1) Претпријатието кое врши регулирани дејности своето сметководство го води во согласност со важечката законска регулатива во Република Македонија.
- (2) За целите на регулирање на цените, претпријатието е должно при поднесување на барање за одобрување на цена и приход согласно член 21 на овој Правилник, до Регулаторната комисија за енергетика да достави податоци согласно формуларите и табелите дадени во Прилог 4 кој е составен дел на овој Правилник. При тоа претпријатието врши рекласификација и групирање на позициите од сметководствената евиденција согласно методологијата за соодветната регулирана дејност, која е составен дел на овој Правилник.

Член 8

Претпријатието кое врши две или повеќе регулирани дејности или покрај регулираната дејност врши и друга дејност, која во смисла на овој Правилник не се смета за регулирана дејност, должно е во своите интерни пресметки да води одвоена сметководствена евиденција за секоја од дејностите поделно, како и да изготви консолидиран финансиски извештај доколку се работи за поврзани субјекти.

Член 9

- (1) Претпријатието кое врши регулирани дејности е должно, во согласност со Законот за енергетика и овој Правилник, по барање на Регулаторната комисија за енергетика да доставува податоци и информации потребни за регулирање на цената и да овозможи увид во расположивата инвестиционо-техничка документација за проекти од областа на регулираната дејност.
- (2) Претпријатието кое врши регулирани дејности е должно, најдоцна до 31 мај во тековната година, до Регулаторната комисија за енергетика да достави Извештај од ревизијата на финансиските извештаи од претходната година.

II. НАЧИН И ПРЕСМЕТКА НА РЕГУЛИРАН МАКСИМАЛЕН ПРИХОД

Член 10

Начин на регулирање на цени и тарифи

- (1) Цените, односно тарифите се регулираат преку определување на горната граница на приходот што му се дозволува на претпријатието да го оствари во текот на една фискална година (во понатамошниот текст: регулиран максимален приход), преку регулирани просечни цени, односно тарифи во согласност со соодветните тарифни системи.
- (2) Регулираниот максимален приход се утврдува на ниво што на претпријатието му овозможува да оствари:
 - покривање на оправданите оперативни трошоци потребни за вршење на енергетската дејност, вклучувајќи ги и трошоците за гориво потребни за производство на топлинска енергија и амортизацијата на средствата за вршење на соодветната регулирана дејност, во рамки на нормализираните трошоци при остварување на пропишан квалитет на вршење на регулираната дејност.
 - обезбедување на определена стапка на поврат на капиталот, во која се вклучени и инвестициите, со кои ќе се овозможи оспособување, одржување, развој и достапност на услугите кои што се обезбедуваат за сите потрошувачи на топлинска енергија на подрачјето на кое се обезбедува јавната услуга.
- (3) Регулираниот максимален приход од став 2 на овој член ги вклучува и приходите кои што претпријатието ги остварува по други основи при вршењето на регулираната дејност.
- (4) Приносот од вршењето на регулираната дејност снабдување со топлинска енергија се утврдува преку маржа за снабдување, во согласност со овој Правилник.

Член 11

Регулирани просечни цени и тарифи

- (1) Регулираната цена за производство на топлинска енергија за потребите на потрошувачите претставува количник од приходот потребен за покривање на трошоците за гориво за производство на топлинска енергија со соодветната количина на топлинска енергија која што е произведена.
- (2) Надоместокот за системски услуги и системска резерва за потребите на операторот на системот за дистрибуција на топлинска енергија на кој производителот е приклучен треба да ги покрие оперативните фиксни и варијабилни трошоци, амортизацијата и разумниот поврат на капиталот.
- (3) Тарифа за користење на дистрибутивниот систем на топлинска енергија, која му се определува на операторот на системот за дистрибуција на топлинска енергија, претставува единечна цена добиена како количник од збирот на оперативните трошоци, амортизацијата и разумниот поврат на капиталот и соодветната ангажирана моќност на конзумот.
- (4) Цената по која операторот на системот за дистрибуција на топлинска енергија ја продава топлинската енергија на снабдувачите се пресметува како просечна цена од регулираната цена на регулираниот производител и цените на набавка од другите производители како и надоместокот за обезбедување на системските услуги и системска резерва што ги обезбедува регулираниот производител.
- (5) Надоместокот за снабдување со топлинска енергија на претпријатието треба да ги покрие оперативните трошоци, амортизацијата и соодветен принос обезбеден преку маржа за снабдување.

- (6) Цената по која снабдувачот ќе ја наплатува испорачаната топлинската енергија од потрошувачите, се состои од просечната цена на топлинската енергија, тарифата за користење на системот за дистрибуција на топлинска енергија и надоместокот за снабдување со топлинска енергија.

1. Производство на топлинска енергија

Член 12

Регулираниот максимален приход на претпријатието кое врши дејност производство на топлинска енергија треба да ги покрие трошоците за производство на топлинска енергија, системски услуги и системска резерва и да обезбеди разумен поврат на капиталот, а се определува на начин и постапка утврдена со овој Правилник и со примена на методологијата дадена во Прилог 1, кој што е составен дел на овој Правилник.

Член 13

Степенот на ефикасност при користење на природен гас и мазут за производство на топлинска енергија се признава:

- над 0,95 за природен гас,
- над 0,9065 за мазут (припрема, предгревање и согорување).

Член 14

(1) Трошоците кои се признаваат за набавка на гориво се одредуваат врз основа на:

- количина на потрошено гориво за произведена, односно измерена и предадена топлинска енергија во дистрибутивната мрежа, со вклучен степен на ефикасност при производство на топлинска енергија во зависност од видот на горивото, согласно член 13 од овој Правилник, утврдена врз основа на долната топлинска моќ на употребеното гориво.
- приложена документација од производителот на топлинска енергија за извршена набавка на гориво (договор за јавна набавка, фактури, испратници, атест за квалитет со дефинирана долна топлинска моќ и др.).

(2) Регулаторната комисија за енергетика не признава повисока вредност на цената на горивото од вредноста, која во време на набавката на горивото, била одобрена од страна на Регулаторната комисија за енергетика.

2. Дистрибуција на топлинска енергија за греење

Член 15

- (1) Регулираниот максимален приход на операторот на системот за дистрибуција на топлинска енергија, треба да ги покрие трошоците за дистрибуција како и трошоците за управување со системот за дистрибуција и да обезбеди ниво на регулиран поврат на капиталот, а се определува на начин и постапка утврдена со овој Правилник и со примена на методологијата дадена во Прилог 2 кој што е составен дел на овој Правилник.
- (2) Регулираниот максимален приход на операторот на системот за дистрибуција на топлинска енергија треба да ги покрие:

- оперативните трошоци и амортизацијата;
- набавката на топлинска енергија од регулираниот производител и од производителите на топлинска енергија и
- да обезбеди разумен поврат на капиталот.

Член 16

На излезот од секоја производна постројка на топлинска енергија мора да биде вграден мерен уред согласно Мрежните правила со кој задолжително ќе се мери предадената топлинска енергија во дистрибутивната мрежа во тек на еден календарски месец, врз основа на која ќе се врши наплата на произведената и предадената топлинска енергија.

Член 17

Техничките загуби во дистрибутивната мрежа се признаваат до 12% од вкупната топлинска енергија испорачана од производителите во дистрибутивната мрежа.

Член 18

- (1) Трошоците за приклучување на системот за дистрибуција (физичката изведба на приклучокот и надоместокот за услугата приклучување), вклучувајќи го и мерниот уред, што ги плаќаат корисниците (производител и/или потрошувач) кои се приклучуваат на системот за дистрибуција, претставуваат приход на претпријатието кое ја врши дејноста дистрибуција на топлинска енергија и управување со системот за дистрибуција.
- (2) Одржувањето и работењето со средствата за приклучување ги врши претпријатието кое врши дејност дистрибуција на топлинска енергија. Трошоците за одржување и работење со средствата за приклучување се признаваат како трошок на претпријатието кое ја врши дејноста дистрибуција.

3. Снабдување со топлинска енергија за греење

Член 19

- (1) Регулираниот максимален приход на претпријатието кое врши дејност снабдување со топлинска енергија на потрошувачите приклучени на дистрибутивната мрежа, треба да ги покрие:
 - оперативните трошоци и амортизацијата;
 - набавката на топлинска енергија од Дистрибутерот;
 - надоместокот за користење на дистрибутивниот систем и управување со системот за дистрибуција на топлинска енергија за греење и
 - да обезбеди разумен поврат на капиталот.
- (2) Повратот на капиталот од став 1 на овој член се обезбедува преку маржа за снабдување која што ќе ја определи Регулаторната комисија за енергетика врз основа на податоците од годишната сметка, односно финансиските извештаи и извештајот на ревизијата по финансиските извештаи за дејноста снабдување со топлинска енергија, во согласност со овој Правилник.

Член 20

- (1) Претпријатието кое врши дејност снабдување со топлинска енергија на потрошувачите, врши фактурирање на испорачаната количина на топлинска енергија на праг на потрошувач, врз

основа на извршените мерења, со примена на тарифните ставови одобрени од Регулаторната комисија за енергетика во согласност со тарифниот систем.

- (2) Секој објект приклучен на дистрибутивната мрежа треба да биде снабдуван со топлинска енергија преку мерен уред со кој задолжително се мери количината на испорачаната топлинска енергија, согласно Мрежните правила.

III. НАЧИН И ПОСТАПКА ЗА ПОДНЕСУВАЊЕ НА БАРАЊЕ ЗА ОДОБРУВАЊЕ И КОНТРОЛА НА ЦЕНА

Член 21

- (1) Претпријатието од член 1, став 4 на овој Правилник поднесува барање до Регулаторната комисија за одобрување на максимален приход и цена на топлинска енергија за регулиран период, определен во согласност со член 6 од овој Правилник најдоцна 60 дена пред истекот на регулираниот период.
- (2) Барањето од став 1 на овој член го доставува управителот или директорот на претпријатието по претходна добиена согласност од органот определен со статутот на претпријатието.
- (3) Кон барањето од став 1 на овој член треба да бидат доставени податоци од работењето на претпријатието, како и планирани податоци за работењето на претпријатието, а особено:
- Решение за упис во Централен регистар со сите прилози и статутот на претпријатието во оригинал или фотокопија заверена кај нотар;
 - Финансиски извештаи со сите прилози (комплет на годишна сметка) изготвена согласно законската регулатива и извештај од ревизија на финансиските извештаи извршена од страна на овластен ревизор, за претпријатието како правно лице, како и за секоја регулирана дејност поодделно доколку исто правно лице врши повеќе од една регулирана дејност;
 - Бруто биланс за базната година и за периодот до секоја наредна по базната година, до денот на доставување на барањето
 - Финансиско-сметководствени и техничко-економски и други податоци и информации изготвени во Excel формат, кој овозможува обработка од страна на Регулаторната комисија за енергетика, согласно со Прилог 4 кој што е составен дел на овој Правилник;
 - Податоци за произведена, дистрибуирана и испорачана количина на топлинска енергија по категории на потрошувачи презентирани во соодветни табели од Прилог 4, кој што е составен дел на овој Правилник;
 - Преглед на очекуваниот годишен приход, по месеци и по категории на потрошувачи, со примена на бараната цена за топлинска енергија;
 - Инвестициска програма со план за изградба на нови објекти, реконструкција и ревитализација на постојните објекти, во текот на регулираниот период, за секоја година поодделно, со опис и образложение за економската и енергетската оправданост на секоја инвестиција поодделно со што ќе се потврди подобрувањето на сигурноста со снабдување со топлинска енергија и квалитетот на јавната услуга, како и податоци за степенот на реализација на инвестициите до денот на поднесување на барањето;
 - Други релевантни податоци за вршење на регулираната дејност, по барање на Регулаторната комисија за енергетика во текот на постапката, до донесувањето на Одлуката.
- (4) Кон барањето од став 1 на овој член претпријатието е должно да достави изјава за веродостојноста на податоците во барањето, потпишана од одговорното лице на претпријатието. Содржината на изјавата е дадена во Прилог 5 кој што е составен дел на овој Правилник.

- (5) Барањето се доставува во 4 (четири) примероци и во електронска форма, од кои податоците од став 3, точка 2,3 и 4 на овој член задолжително се доставуваат и во Excel формат, која овозможува обработка од страна на Регулаторната комисија за енергетика.

Член 22

Постапување по барањето

- (1) Постапката за одобрување на регулираниот максимален приход и цена отпочнува со денот на приемот на барањето во архивата на Регулаторната комисија за енергетика.
- (2) Во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето, Регулаторната комисија за енергетика го разгледува и го анализира барањето и доколку утврди дека недостасуваат одредени податоци и документи, ќе донесе заклучок со кој ќе го задолжи претпријатието во определен временски рок да ги достави бараните податоци и документи. Регулаторната комисија за енергетика може пред донесување на заклучокот да го повика претпријатието на заеднички состанок за дополнителни информации и појаснувања во врска со поднесеното барање.
- (3) Доколку претпријатието во рокот определен со заклучокот од став 2 на овој член во целост не постапи по барањата за дополнување на одредени податоци и документи, Регулаторната комисија за енергетика ќе ја спроведе постапката со користење на податоците што биле поднесени или други податоци што и се на располагање.
- (4) Регулаторната комисија за енергетика ќе отпочне постапка согласно член 23 на овој Правилник, за прибирање на мислења и предлози по барањето, од заинтересираните правни и физички лица, најдоцна до истекот на 30 дена од денот на поднесување на барањето.

Член 23

Објавување на барањето

- (1) Регулаторната комисија за енергетика го утврдува текстот на барањето, што ќе биде објавен на веб-страната на Регулаторната комисија за енергетика, и на трошок на регулираното претпријатие, го објавува во два дневни весника, од кои во еден кој што се објавува на македонски јазик и еден кој што се објавува на јазикот што го говорат најмалку 20% од граѓаните кои говорат службен јазик кој не е македонски.
- (2) Регулаторната комисија за енергетика е должна текстот од став 1 на овој член да го објави во рок од 5 дена од денот на неговото утврдување, а рокот на прибирање на мислења и предлози од заинтересираните физички и правни лица не може да биде подолг од 10 дена од денот на објавувањето.
- (3) Врз основа на податоците доставени кон барањето, како и врз основа на анализата на доставените мислења од заинтересираните физички и правни лица, Регулаторната комисија за енергетика изготвува нацрт текст на Одлуката со образложение, кој што ќе биде предмет на расправа на Подготвителната седница на Регулаторната комисија за енергетика.

Член 24

Примена на Деловникот на Регулаторната комисија за енергетика

- (1) Одредбите од Деловникот за работа на Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија, соодветно се применуваат на организирањето и одржувањето на подготвителната седница и редовната седница на Регулаторната комисија за енергетика.

Член 25

Подготвителна седница

- (1) По изготвување на текстот на предлог Одлуката од член 23, став 3 од овој Правилник, Регулаторната комисија за енергетика е должна да свика подготвителна седница, која треба да се одржи најдоцна до истекот на 50 – тиот ден од денот на отпочнување на постапката.
- (2) Кон поканата за присуство на подготвителната седница се доставуваат текстот на предлог одлуката и мислењата добиени од заинтересираните правни и физички лица.
- (3) За присуство и учество во расправата на подготвителната седница се покануваат овластени претставници на подносителот на барањето, на институции и организации, како и заинтересирани претпријатија.

Член 26

Редовна седница

- (1) Регулаторната комисија за енергетика е должна најдоцна во рок од 10 дена од завршувањето на подготвителната седница да одржи редовна седница на која ќе донесе одлука по барањето за промена на цената.

Член 27

Контролни пресметки на трошоците и приходите

- (1) Во случај на неисправност на мерен уред на излез од производната постројка, количината на предадена топлинска енергија во дистрибутивната мрежа, во зависност од бројот на цевководи на излез од топланата и влез во дистрибутивната мрежа, ќе се мери на еден од следните два начини:
 - Доколку од производната постројка има само еден излезен цевковод со кој се испорачува топлинска енергија во дистрибутивната мрежа, испорачаната количина на топлинска енергија во дистрибутивната мрежа за определен пресметковен период се определува согласно точка 1.2 од Прилог 1 на овој Правилник.
 - Доколку од производната постројка има два и повеќе излезни цевководи со кои се испорачува топлинска енергија во дистрибутивната мрежа, пресметката на испорачаната топлинска енергија за определен пресметковен период се определува согласно наредната формула, така што пресметаните количини на топлинска енергија испорачани во дистрибутивната мрежа ќе се определуваат преку споредбена метода со било кој исправен уред на друг вод n и соодветните испорачани топлински енергии во претходен месец кога двата мерни уреди биле исправни, односно:

$$Q_{x,m}^{\text{def}} = Q_{x,m-1}^{\text{izm}} \cdot \frac{Q_{n,m}^{\text{izm}}}{Q_{n,m-1}^{\text{izm}}}$$

каде:

- $Q_{x,m}^{\text{def}}$ (MWh) – пресметана испорачана топлинска енергија од вод x во тековниот месец кога мерниот уред е во дефект
- $Q_{x,m-1}^{\text{izm}}$ (MWh) – измерена испорачана топлинска енергија од вод x во претходниот месец кога мерниот уред бил исправен

- $Q_{n,m}^{izm}$ (MWh) – измерена испорачана топлинска енергија од споредбен исправен мерен уред на вод n во тековниот месец
- $Q_{n,m-1}^{izm}$ (MWh) – измерена испорачана топлинска енергија од споредбен исправен мерен уред на вод n во претходниот месец

Како споредбен исправен мерен уред на вод n може да се земе било кој исправен мерен уред на водовите од производните постројки кои се во функција.

Член 28

Промена на трошокот за гориво

- (1) За потребите на Регулаторната комисија за енергетика претпријатието е должно да доставува податоци и документација за трошоците за гориво за претходниот месец, а најдоцна до 15-ти во тековниот месец.
- (2) Регулаторната комисија за енергетика врши контрола на трошокот за гориво и доколку врз основа на доставените податоци или други податоци со кои располага Регулаторната комисија за енергетика, утврди дека постојат разлики помеѓу одобрените и остварените трошоци за гориво за регулираниот период, може да изврши корекција на одобрената цена за производство на топлинска енергија за преостанатиот дел од регулираниот период, во согласност со одредбите од овој Правилник.

Член 29

Промена на одобриениот регулиран приход

- (1) Доколку во регулираниот период, оперативните трошоци се зголемиле за повеќе од 5% во однос на одобрените оперативни трошоци, како последица на околности кои не постоеле или не можеле да се предвидат во времето на одобрување на регулираниот максимален приход и цена, претпријатието, може да поднесе барање до Регулаторната комисија за енергетика за зголемување на регулираниот максимален приход и на регулираните цени или на соодветните регулирани цени за испорачана топлинска енергија (тарифни ставови) за тековната година и за останатиот дел од регулираниот период чие времетраење е определено во согласност со член 6 од овој Правилник.
- (2) Доколку во регулираниот период, оперативните трошоци се намалиле за повеќе од 5% во однос на одобрените оперативни трошоци, како последица на околности кои не постоеле или не можеле да се предвидат во времето на одобрување на регулираниот максимален приход и цена, претпријатието, е должно да поднесе барање до Регулаторната комисија за енергетика за намалување на регулираниот максимален приход и на регулираните цени или на соодветните регулирани цени за испорачана топлинска енергија (тарифни ставови) за тековната година и за останатиот дел од регулираниот период чие времетраење е определено во согласност со член 6 од овој Правилник.
- (3) Кон барањата од став 1 и став 2 на овој член, барателот е должен во финансиско-сметководствените и техничко-економските податоци и информации доставени во Прилогот 4 на овој Правилник, да ги идентификува податоците и информациите кои што предизвикале потреба од поднесување на барањето, како и други податоци за кои смета дека се релевантни за одобрување на промена на цената.
- (4) Доколку претпријатието, не постапи согласно став 2 на овој член, Регулаторната комисија за енергетика ќе донесе заклучок за отпочнување на постапката за намалување на регулираниот максимален приход и на регулираните цени или на соодветните регулирани цени за

испорачана топлинска енергија (тарифни ставови) и заклучокот ќе го достави до претпријатието.

- (5) Во заклучокот од став 4 на овој член, ќе бидат определени роковите за преземање на пооделни дејствија во постапката, како и потребната документација која што треба да ја достави претпријатието.
- (6) Регулаторната комисија за енергетика ќе ја донесе одлуката согласно ставовите 1, 2 и 4 на овој член, во рок кој што не може да биде подолг од 30 дена од денот на приемот на барањето, односно од денот на приемот на заклучокот од став 4 на овој член во архивата на претпријатието.

Член 30

- (1) Во случај на неисправност на мерен уред на излез од дистрибутивната мрежа, односно влез во објектот, се користи пресметка согласно Тарифен систем за продажба на топлинска енергија на предадената количина на топлинска енергија од дистрибутивната мрежа.
- (2) Кај објекти кои немаат мерен уред, ќе се применува пресметка на количината на предадената топлинска енергија, согласно став 1 од овој член.

IV. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 31

Со денот на влегувањето во сила на овој Правилник, престанува да важи Правилникот за начинот и условите за регулирање на цени за топлинска енергија за греење ("Службен весник на РМ" бр. 62/09).

Член 32

Овој Правилник влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 01-360/1
22. 02. 2013 година
Скопје

ПРЕТСЕДАТЕЛ

Димитар Петров

ПРИЛОГ 1.

Методологија за пресметка на регулиран максимален приход за дејноста производство на топлинска енергија за греење

1. Регулиран максимален приход

Регулираниот максимален приход на претпријатието кое врши производство на топлинска енергија за греење на потрошувачите треба да ги покрие трошоците за производство на топлинска енергија на влез во дистрибутивниот систем, трошоците за системски услуги и резерви и да обезбеди разумен поврат на капиталот, а се пресметува по методот на регулиран максимален приход, според следната формула:

$$MAR_t = O_{fix}^{t-1} * (1+CPI_t) + O_{var}^{t-1} * (1+CPI_t) + D_t + RA_t + FUEL_t - K_t$$

каде што:

MAR_t	- регулиран максимален приход во регулираната година t;	[денари]
O_{fix}^{t-1}	- фиксен дел од оперативните трошоци без трошоци за гориво за производство на топлинска енергија во базната годината t-1	[денари]
O_{var}^{t-1}	- варијабилен дел од оперативните трошоци без трошоци за гориво за производство на топлинска енергија во базната година t-1	[денари]
CPI_t	- општа ценовна инфлација за регулираната година t, објавен од Државен завод за статистика;	
D_t	- амортизација на регулираните средства во годината t	[денари]
RA_t	- принос од регулираните средства во годината t	[денари]
$FUEL_t$	- трошоци за гориво за производство на топлинска енергија на регулираниот производител на топлинска енергија, во годината t;	[денари]
K_t	- фактор на корекција	[денари]

1.1. Надоместок за системски услуги и системски резерви

Приходот за системски услуги и системски резерви претставува надоместокот што регулираниот производител ќе го добие за обезбедување на услугите во системот за топлинска енергија.

Регулираниот производител на топлинска енергија ги обезбедува системската услуга и системските резерви неопходни за обезбедување на сигурна и стабилна работа на системот односно неопходни за одржување на потребни работни параметри (температура и притисок) во рамките на системот за топлинска енергија на кој е приклучен, а согласно Мрежните правила за топлинска енергија, Правилата за снабдување со топлинска енергија и условите и критериумите пропишани во Лиценцата.

Надоместокот за системски услуги и системски резерви се пресметува на следниот начин:

$$NAD_{as} = O_{fix}^{t-1} * (1+CPI_t) + O_{var}^{t-1} * (1+CPI_t) + D_t + RA_t$$

1.1.1. Оперативни трошоци без трошоци за гориво за производство на топлинска енергија за греење ($O_{fix+var}$)

Оправдани оперативни трошоци согласно оваа методологија се трошоци за работењето на претпријатието и трошоците за одржувањето на регулираните основни средства со кои претпријатието ја врши регулираната дејност, во согласност со важечките закони, прописи, стандарди и технички нормативи кои се применуваат во Република Македонија, како и обврските содржани во издадените лиценци.

Во регулираниот период за секоја регулирана дејност оправдани оперативни трошоци се нормализираните трошоци кои се потребни за извршување на регулираната дејност, а се пресметуваат во согласност со следните ориентири:

1. трошоци за материјали, енергија, резервни делови и ситен инвентар, во кои се вклучени и трошоците за надополнувањето на загубите на вода (топлоносител) од дистрибутивната мрежа, врз основа на нормативите за потрошувачка и просечните цени на пазарот во периодот на набавката;
2. трошоци за тековно одржување, ремонт и услуги за одржување на средствата, до ниво од 20% од пресметаната годишна амортизација;
3. трошоци за осигурување на градежни објекти и опрема се признаваат согласно нивото на премиите за осигурување кои претпријатието ги платило;
4. бруто плати по работник до ниво на просечна бруто плата по работник остварена во стопанството на Република Македонија во тековната година, зголемена до 40%, како израз на квалификационата структура и сложеноста на регулираната дејност.
5. менаџерските плати и менаџерските награди, во нормализирани износи соодветно на зголемувањето на ефикасноста, а според одлуките на управните органи на претпријатието;
6. други услуги, до нивото од просечното тригодишно учество (%) во однос на трошоците за материјали, енергија, ситен инвентар (од ставката 1);
7. останати и вонредни трошоци, до 10% во однос на трошоците од ставките под 1;2;3;4 и 6;
8. даноците, придонесите и другите давачки кои не зависат од резултатот на работењето, се признаваат во согласност со законските прописи.

1.1.2. Амортизација (D)

Пресметката на амортизацијата на регулираните основни средства на регулираното претпријатие, во годината t , со кои се врши регулираната дејност, се врши во согласност со пропишаните минимални годишни стапки на амортизација, при што се вклучува:

- амортизација на регулираните основни средства, исклучувајќи го земјиштето; и
- амортизација на стекнатите средства финансирани со грантови.

1.1.3. Принос на регулирани средства (RA)

Повратот на капиталот се определува како принос на регулирани средства, а се пресметува според формулата:

$$RA = RAB * WACC$$

каде што:

RA	- принос од регулираните средства;	[денари]
RAB	- просечна вредност на средствата со кои се врши регулираната дејност (регулирани средства);	[денари]
$WACC$	- пондерирана просечна цена на капиталот на регулираното претпријатие.	

1.1.3.1. Просечна вредност на средствата со кои се врши регулираната дејност (регулирани средства – RAB_t^{av})

Регулираните средства се средства со кои се врши регулираната дејност при што во пресметките не се земаат во предвид:

- средствата стекнати од капитални придонеси како што се грантови и
- неоправдани инвестиции

За определување на просечната вредност на регулираните средства се користи следната формула:

$$RAB_t^{av} = \frac{RAB_t^{start} + RAB_t^{end}}{2} + C_t^{or}$$

каде што:

RAB_t^{av}	- просечна вредност на средствата со кои се врши регулирана дејност (регулирани средства) во годината t;	[денари]
RAB_t^{start}	- почетна вредност на средствата со кои се врши регулирана дејност во годината t;	[денари]
RAB_t^{end}	- вредност на средствата со кои се врши регулирана дејност на крајот од година t	[денари]
C_t^{or}	- трошок за оперативни резерви на мазут за 15 дневно работење на топлана која користи мазут како погонско гориво, пресметан со просечна набавна цена на мазут од годината t-1, определена од страна на Регулаторната комисија за енергетика	[денари]

Вредноста на регулираните средства на почетокот на регулираната година (RAB_t^{start}) претставува збир на поединечните книговодствени вредности на основните средства на првиот ден од регулираната година, односно:

$$RAB_t^{start} = RAB_{t-1}^{end}$$

каде што:

RAB_t^{start}	- почетна вредност на регулираните средства во годината t;	[денари]
RAB_{t-1}^{end}	- вредност на регулираните средства на крајот од година t-1;	[денари]

Вредноста на регулираните средства на крајот на регулираната година (RAB_t^{end}), се пресметува по следната формула:

$$RAB_t^{end} = RAB_t^{start} + NI_t - Grant_t - D - RAB_t^{out}$$

каде што:

RAB_t^{end}	- вредност на регулираните средства на крајот од година t;	[денари]
RAB_t^{start}	- почетна вредност на регулираните средства во годината t;	[денари]
NI_t	- вредност на одобрени нови инвестиции;	[денари]
$Grant_t$	- бесплатно добиени средства;	[денари]
D_t	- амортизација на регулираните средства, вклучувајќи ја и амортизацијата на бесплатно добиените средства;	[денари]
RAB_t^{out}	- вредност на оттуѓени и расходувани регулирани средства во годината t.	[денари]

Оправданост на инвестициите

Критериуми врз основа на кои се цени оправданоста на планираните инвестиции:

- За секоја инвестиција треба да биде доставено резиме со показатели за економската оправданост, период на враќање, нето сегашна вредност, интерна стапка на рентабилност и индекс на профитабилност, освен за поединечна инвестиција која има вредност пониска од 100.000 евра пресметана во денарска противвредност по среден курс на Народна банка на Република Македонија на денот на поднесување на барањето, за која не е потребно да се достави резиме со показатели за економската ефикасност. Притоа, регулираното претпријатие не може да прикаже друга идентична поединечна инвестиција (со иста намена, исти или слични технички карактеристики, односно за истата се засметува иста стапка на амортизација), во регулираниот период.
- инвестицијата да обезбеди поголема безбедност, сигурност во снабдувањето, како и да обезбеди квалитет на испорачаната топлинска енергија на крајните потрошувачи, согласно важечките стандарди.

По барање на Регулаторната комисија за енергетика, регулираното претпријатие е должно да достави дополнителни информации, податоци и појаснувања во врска со придобивките од планираната инвестиција.

1.1.3.2. Пресметка на трошок за оперативни резерви (C_t^{or})

Количина на потребни оперативни резерви на мазут за 15 дневно работење на топлана која користи мазут како погонско гориво се определува на следниот начин:

$$OR_t = MK * N * t / (\eta_{kt.mazut} * H_{d.mazut})$$

OR_t – оперативни резерви (kg)

MK – максимален капацитет на топланата која користи мазут (kW)

N – број на денови (15)

t – број на часови во текот на денот (15)

$H_{d.mazut}$ – долна топлинска моќ на мазутот ($H_{d.mazut} = 11,154 \text{ kWh/kg}$)

$\eta_{kt.mazut}$ – степен на ефикасност на топланата при користење на мазут (90,65%)

Трошокот за оперативните резерви на мазут за 15 дневно работење на топлана која користи мазут како погонско гориво, се определува на следниот начин:

$$C_t^{or} = OR_t * P_{t-1}^{fuel}$$

P_{t-1}^{fuel} – просечна набавна цена на мазутот во годината $t-1$, определена од страна на Регулаторната комисија за енергетика.

1.1.3.3. Пондерирана просечна цена на капитал (WACC)

Пондерираната просечна цена на капиталот (WACC) се пресметува за регулирано претпријатие на реална основа со примена на следната формула:

$$WACC = \frac{(1 - Debt) * K_e}{(1 - T_p)} + Debt * K_d$$

каде што:

<i>WACC</i>	- пондерирана просечна цена на капиталот на реална основа пред оданочување	(%)
<i>Debt</i>	- долгорочен долг определен како процент од вкупниот капитал (сопствен капитал + долгорочен долг),	(%)
<i>K_e</i>	- цена на сопствен капитал;	(%)
<i>K_d</i>	- цена на долг;	(%)
<i>T_p</i>	- стапка на данок на добивка.	(%)

1.1.3.3.1 Цена на сопствен капитал (*K_e*)

Цената на сопствениот капитал на регулираното претпријатие се определува со примена на моделот на определување на цените на долгогодишните вложувања (CAPM - Capital Asset Pricing Model), и тоа врз основа на приходот на неризични вложувања, просечниот приход на ризични вложувања и систематичните ризици изразени со коефициентот β , според следната формула:

$$K_e = R_f + (MRP) * \beta$$

каде што:

<i>K_e</i>	- цена на сопствен капитал;	(%)
<i>R_f</i>	- стапка на поврат без ризик, која се утврдува како еднаква на приносот на обврзниците издадени од Владата на Република Македонија	(%)
β	- бета на сопствен капитал (пазарно портфолио) се утврдува дека е еднаква на 1 (еден)	
<i>MRP</i> (<i>MRP = R_m - R_f</i>)	- премија за ризик која се определува како разлика меѓу „просечен приход на ризични вложувања (<i>R_m</i>) и приход на неризични вложувања (<i>R_f</i>)“;	(%)
<i>R_m</i>	- просечени каматни стапки на долгорочните кредити (во евра, САД долари и денари) одобрени на претпријатијата во Република Македонија, а објавени од Народна банка на Република Македонија;	(%)

1.1.3.3.2 Цена на долг (*K_d*)

Цената на долгот на регулираното претпријатие се пресметува врз основа на просечните каматни стапки на користените кредити од страна на регулираното претпријатие за вршење на регулирана дејност, а контролата се врши врз основа на условите за кредитирање и каматните стапки, објавени од страна на Народна банка на Република Македонија

1.2. Износ за покривање на трошоци за гориво (*FUEL_t*)

Износот за покривање на прогнозираните трошоци за гориво се пресметува согласно член 14 од овој Правилник и согласно податоците и документите за:

1. вкупно ангажирана моќност кај потрошувачите, односно пријавена и евидентирана топлинска моќност. Вкупно инсталирана моќност кај потрошувачите по правило не треба да биде поголема од вкупната производна моќност на производните единици кај производителите на топлинска енергија.
2. квалитетот на горивото се потврдува со сертификат за долна топлинска моќ H_d и хемискиот состав на горивото за мазут, природен гас и јаглен.
3. количината на гориво на годишно ниво се утврдува согласно член 14 од овој Правилник, односно врз основа на поднесените фактури за извршената набавка на горивото во

тековната година и оствареното производство на топлинска енергија, при што оствареното производство на топлинска енергија треба да соодветствува на пресметаната топлинска енергија, одредена според ангажираната моќност на потрошувачите, средната температура во грејниот период и бројот на грејни денови во тековната година.

4. при прогнозирањето на трошоците на горивото за регулираниот производител, набавната цена на горивото ја утврдува Регулаторната комисија за енергетика.
5. средна температура за греен период, вкупен број на грејни денови, означување на точниот датум на почеток и крај на греен период, при што како релевантни податоци за температурите се податоците од Управата за хидрометеоролошки работи на Република Македонија.
6. надворешна проектна температура за одреден локалитет:
- за Скопје, -15°C

При прогнозирање на количини на топлинска енергија и трошок за набавка на гориво за регулирана година треба да се користат просечните средни месечни температури за Скопје, добиени врз основа на измерените средни месечни температури на воздухот во годините 2007, 2008, 2009, 2010, 2011 и 2012 година:

	Јануари	Февруари	Март	Април	Октомври	Ноември	Декември
Над.темп.	2,0	4,0	8,5	13,0	12,0	7,0	3,0

7. Степенот на ефикасност при користење на природен гас и мазут за производство на топлинска енергија кои се признаваат согласно член 13 од овој Правилник;
8. Технички загуби на топлинска енергија во дистрибутивната мрежа, кои се признаваат согласно член 17 од овој Правилник;
9. Набавна цена на гориво, согласно член 14 од овој Правилник.

1.2.1 Пресметка на трошоци за потрошено гориво

Трошоците кои се признаваат за потрошено гориво за производство на топлинска енергија се определуваат согласно следната формула:

$$\text{FUEL} = \Sigma G_{\text{oil}} * P_{\text{oil}} + \Sigma G_{\text{gas}} * P_{\text{gas}}$$

- FUEL** - вкупен износ на трошоците за вкупно набавена количина на различни видови на горива за производство на топлинска енергија за греене во определен греен период, претставува збир на износи за набавки за поедини видови на горива, при што истите претставуваат збир на поединечни набавки (количина * цена) за одделни видови на енергетско гориво
- G** - единечна количина на набавка на гориво
- P** - единечна цена за набавка на гориво

1.2.2. Количина на потрошено гориво за греен период

Количината на произведена топлинска енергија за греен период се определува согласно следната равенка:

$$Q_{\text{fuel}} - Q_{\text{zkt}} = Q_{\text{exp}} = Q_{\text{zdm}} + Q_{\text{cons}}$$

- Q_{fuel}** - Вкупна топлинска енергија на горивото за греен период
- Q_{zkt}** - Вкупни технички загуби во котлите при трансформација на топлинска моќ на

- Q_{exp} - енергетското гориво во топлинска енергија
- Вкупно предадена (експедирана) топлинска енергија на праг во дистрибутивна мрежа
- Q_{zdm} - Вкупни технички загуби на топлинска енергија во дистрибутивната мрежа во зелен период
- Q_{cons} - Вкупно предадена топлинска енергија за потрошувачите за зелен период

$$Q_{fuel} = Q_{oil} + Q_{gas} = \Sigma G_{oil} * H_{d,oil} + \Sigma G_{gas} * H_{d,gas}$$

- H_d - Долна топлинска моќ на горивото која е декларирана во сертификатот за квалитет при набавката на горивото

$$Q_{zkt} = (1 - \eta_{kt,oil}) * Q_{oil} + (1 - \eta_{kt,gas}) * Q_{gas}$$

- $\eta_{kt,oil}$ - Степен на ефикасност при користење на мазут во топланата е 90,65%;
- $\eta_{kt,gas}$ - Степен на ефикасност при користење на природен гас во топланата 95,00%;

$$Q_{exp} = Q_{fuel} - Q_{zkt}$$

$$Q_{zdm} = (1 - \eta_{zdm}) * Q_{exp}$$

- Q_{zdm} - Вкупни технички загуби на топлинска енергија во дистрибутивната мрежа
- η_{zdm} - Степен на ефикасност на дистрибутивната мрежа, 88%

1.2.3 Пресметка на потребна топлинска енергија за зелен период,

Потребната топлинска енергија за зелен период претставува збир на потребна топлинска енергија за греење во месеците: Јануари, Февруари, Март, Април, Октомври, Ноември и Декември во иста календарска година и истата се пресметува по следната формула:

$$Q_{cons} = W * n * N * \frac{t_{bsd} - t_{sr,g}}{t_{bsd} - t_{n,p}} = q * SD$$

$$q = \frac{W * n}{t_{bsd} - t_{n,p}}$$

$$SD = N * (t_{bsd} - t_{g,g}) + N * (t_{g,g} - t_{sr,g}) = N * (t_{bsd} - t_{sr,g})$$

$$SD = N * (20 - 12) + N * (12 - t_{sr,g}) = N * (20 - t_{sr,g})$$

- W - Вкупна топлинска моќност од потрошувачите, која не може да биде поголема од евидентираната топлинска моќност, согласно поединечните договори склучени помеѓу снабдувачот на топлинска енергија и потрошувачите;
- n - Број на часови во кои се грее во текот на едно деноноќие е 15 часа, од 06:00 до 21:00 часот;
- N - Број на денови во зелен период во кои се грее;
- t_{bsd} - Базна температура за пресметка на грејни степен денови во зелен период, еднаква на +20 °C;
- $t_{n,p}$ - Надворешна проектна температура за одредено географско подрачје, согласно точка 1.2 од Прилог 1 на овој Правилник;
- $t_{sr,g}$ - Средна температура за зелен период ;

- SD** - Степенден, карактеристичен податок за одредено грејно подрачје;
- t_{g.g}** - Гранична надворешна температура за почеток и завршеток на грејна сезона, која е одредена на +12 °C во 21:00 часот и истата треба да се повтори во три последователни дена.

1.2.4. Средна температура за греен период, односно грејна сезона

$$t_{sr.g} = \frac{z_1 * t_{m1} + z_2 * t_{m2} + z_3 * t_{m3} + z_4 * t_{m4} + z_{10} * t_{m10} + z_{11} * t_{m11} + z_{12} * t_{m12}}{z_1 + z_2 + z_3 + z_4 + z_{10} + z_{11} + z_{12}}$$

каде е:

z_i – број на грејни денови во соодветниот месец (z₁ – јануари)

t_{mi} – средна температура за периодот на греење во соодветен месец

Средните температури за период на греење се добиваат како аритметичка вредност од средните дневни температури.

1.2.5. Број на денови во кои се грее во греен период, односно грејна сезона во иста календарска година:

$$N = (z_1 + z_2 + z_3 + z_4 + z_{10} + z_{11} + z_{12})$$

1.2.6. Средна дневна температура

t_i = Средна дневна температура во **i** –тиот ден од грејниот период

Средната дневна температура се пресметува од измерените температури во текот на денот во 7:00, 14:00 и 21:00 часот, според следната формула:

$$t_i = t_{sr.d} = \frac{(t_7 + t_{14} + 2 * t_{21})}{4}$$

1.2.7. Определување на трошоците за потрошено гориво за произведена топлинска енергија за греење

При контрола Регулаторната комисија за енергетика ги определува трошоците врз основа на стварно измерената – отчитана количина на топлинска енергија на мерните уреди, на излез од топланите, односно на влез во дистрибутивната мрежа, евидентирана во Образците согласно Протоколот заверени од Комисија, и просечни пондерирани месечни набавни цени за мазут од доставените фактури и/или одобрените цени на природен гас од Регулаторната комисија за енергетика.

1.3 Фактор на корекција (K)

Факторот на корекција за базната година t-1 се пресметува со примена на следнава формула:

$$K_t = (R_{t-1} - MARK_{t-1}) * (1 + Ir_{t-1} / 100)$$

каде што:

- K_t** - фактор на корекција; [денари]
- R_{t-1}** - приход остварен во базната година t-1 од страна на [денари]
 претпријатието, по соодветни тарифи кои што им се наплаќаат на

	корисниците на услугата;	
$MARK_{t-1}$	- регулиран максимален приход во базната година t-1, повторно пресметан со признаени вредности наместо прогнозирани за да се утврди елементот на корекција;	[денари]
Ir_{t-1}	- просечна пасивна каматна стапка објавена од Народна банка на Република Македонија во базната година t-1	[%]

1.4. Надоместок на регулираниот производител

Надоместокот кој што регулираниот производител на топлинска енергија го фактурира на дистрибутерот на топлинска енергија се состои од:

- дел за произведена топлинска енергија и
- дел за системски услуги и системски резерви.

Делот од надоместокот за произведена топлинска енергија се пресметува преку регулираната цена на произведената топлинска енергија пресметана на следниот начин:

$$P_{gp} = FUEL_t / Q_{gp}$$

P_{gp}	- регулирана цена на произведена топлинска енергија на регулираниот производител, во регулираната година t;	[ден/kWh]
$FUEL_t$	- трошок за гориво за производство на топлинска енергија во годината t;	[денари]
Q_{gp}	- количина на произведена топлинска енергија од регулираниот производител, во годината t	[kWh]

Делот од надоместокот за системски услуги и системска резерва се пресметува на следниот начин:

$$NAD_{as} = O_{fix}^{t-1} * (1+CPI_t) + O_{var}^{t-1} * (1+CPI_t) + D_t + RA_t$$

ПРИЛОГ 2.

Методологија за пресметка на регулиран максимален приход за дејноста дистрибуција на топлинска енергија за греење

1. Регулиран максимален приход

Регулираниот максимален приход на операторот на системот за дистрибуција на топлинска енергија треба да ги покрие трошоците за дистрибуција на топлинската енергија во дистрибутивната мрежа, трошоците за управување со системот за дистрибуција и да обезбеди разумен поврат на капиталот, а се пресметува по метод на регулиран максимален приход, според следната формула:

$$MAR_t = O_{t-1} * (1 + CPI_t) + D_t + RA_t + L_{te} + E_{te} - K_t$$

каде што:

MAR_t	- регулиран максимален приход во регулираната година t;	[денари]
O_{t-1}	- оперативни трошоци во годината t-1;	[денари]
CPI_t	- општа ценовна инфлација за годината t, објавен од Државен завод за статистика;	
D_t	- амортизација на регулираните средства;	[денари]
RA_t	- принос од регулираните средства во годината t;	[денари]
L_{te}	- трошок за набавка на топлинска енергија за покривање на загуби во дистрибутивната мрежа, во годината t;	[денари]
E_{te}	- трошок за набавка на топлинска енергија	[денари]
K_t	- фактор на корекција;	[денари]

1.1. Оперативни трошоци (O)

Оправдани оперативни трошоци согласно оваа методологија, се трошоци за работењето на претпријатието и трошоците за одржувањето на регулираните основни средства со кои претпријатието ја врши регулираната дејност, во согласност со важечките закони, прописи, стандарди и технички нормативи кои се применуваат во Република Македонија, како и обврските содржани во издадените лиценци.

Во регулираниот период за секоја регулирана дејност оправдани оперативни трошоци се нормализираните трошоци кои се потребни за извршување на регулираната дејност, а се пресметуваат во согласност со следните ориентири:

1. трошоци за материјали, енергија, резервни делови и ситен инвентар, врз основа на нормативите за потрошувачка и просечните цени на пазарот во периодот на набавката;
2. трошоци за тековно одржување, ремонт и услуги за одржување на средствата, до ниво од 20% од пресметаната годишна амортизација;
3. трошоци за осигурување на градежни објекти и опрема се признаваат согласно нивото на премиите за осигурување кои претпријатието ги платило
4. бруто плати по работник до ниво на просечна бруто плата по работник остварена во стопанството на Република Македонија во тековната година, зголемена до 40%, како израз на квалификационата структура и сложеноста на регулираната дејност.
5. менаџерските плати и менаџерските награди, во нормализирани износи соодветно на зголемувањето на ефикасноста, а според одлуките на управните органи на претпријатието;
6. други услуги, до нивото од просечното тригодишно учество (%) во однос на трошоците за материјали, енергија, ситен инвентар (од ставката 1);

7. останати и вонредни трошоци, до 10% во однос на трошоците од ставките под 1; 2; 3; 4 и 6;
8. даноците, придонесите и другите давачки кои не зависат од резултатот на работењето, се признаваат во согласност со законските прописи.

1.2. Амортизација (D)

Пресметката на амортизацијата на регулираните основни средства, во годината t , со кои се врши регулираната дејност, се врши во согласност со пропишаните минимални годишни стапки на амортизација, при што се вклучува:

- амортизација на регулираните основни средства, исклучувајќи го земјиштето; и
- амортизација на стекнатите средства финансирани со грантови.

1.3. Принос на регулирани средства (RA)

Приносот на регулираните средства се пресметува според формулата:

$$RA = RAB_t^{av} * WACC$$

каде што:

RA	- принос на регулираните средства;	[денари]
RAB_t^{av}	- просечна вредност на средствата со кои се врши регулираната дејност (регулирани средства);	[денари]
$WACC$	- пондерирана просечна цена на капиталот на реална основа пред оданочување.	[%]

1.3.1. Просечна вредност на средствата со кои се врши регулираната дејност (регулирани средства – RAB_t^{av})

Регулираните средства се средства со кои се врши регулираната дејност при што во пресметките не се земаат во предвид:

- средствата стекнати од капитални придонеси како што се грантови и
- неоправдани инвестиции

За определување на просечната вредност на регулираните средства се користи следната формула:

$$RAB_t^{av} = \frac{RAB_t^{start} + RAB_t^{end}}{2}$$

каде што:

RAB_t^{av}	- просечна вредност на средствата со кои се врши регулирана дејност (регулирани средства) во годината t ;	[денари]
RAB_t^{start}	- почетна вредност на средствата со кои се врши регулирана дејност во годината t ;	[денари]
RAB_t^{end}	- вредност на средствата со кои се врши регулирана дејност на крајот од година t	[денари]

Вредноста на регулираните средства на почетокот на регулираната година (RAB_t^{start}) претставува збир на поединечните книговодствени вредности на основните средства на првиот ден од регулираната година, односно:

$$RAB_t^{start} = RAB_{t-1}^{end}$$

каде што:

RAB_t^{start}	- почетна вредност на регулираните средства во годината t;	[денари]
RAB_{t-1}^{end}	- вредност на регулираните средства на крајот од година t-1;	[денари]

Вредноста на регулираните средства на крајот на регулираната година (RAB_t^{end}), се пресметува по следната формула:

$$RAB_t^{end} = RAB_t^{start} + NI_t - Grant_t - D_t - RAB_t^{out}$$

каде што:

RAB_t^{end}	- вредност на регулираните средства на крајот од година t;	[денари]
RAB_t^{start}	- почетна вредност на регулираните средства во годината t;	[денари]
NI_t	- вредност на одобрени нови инвестиции;	[денари]
$Grant_t$	- бесплатно добиени средства;	[денари]
D_t	- амортизација на регулираните средства, вклучувајќи ја и амортизацијата на бесплатно добиените средства;	[денари]
RAB_t^{out}	- вредност на оттуѓени и расходувани регулирани средства во годината t.	[денари]

Оправданост на инвестициите

Критериуми врз основа на кои се цени оправданоста на планираните инвестиции:

- За секоја инвестиција треба да биде доставено резиме со показатели за економската оправданост, период на враќање, нето сегашна вредност, интерна стапка на рентабилност и индекс на профитабилност, освен за поединечна инвестиција која има вредност пониска од 100.000 евра пресметана во денарска противвредност по среден курс на Народна банка на Република Македонија на денот на поднесување на барањето, за која не е потребно да се достави резиме со показатели за економската ефикасност. Притоа, претпријатието не може да прикаже друга идентична поединечна инвестиција (со иста намена, исти или слични технички карактеристики, односно за истата се засметува иста стапка на амортизација), во регулираниот период.
- инвестицијата да обезбеди поголема безбедност, сигурност во снабдувањето, како и да обезбеди квалитет на испорачаната топлинска енергија на крајните потрошувачи, согласно важечките стандарди.

По барање на Регулаторната комисија за енергетика, претпријатието е должно да достави дополнителни информации, податоци и појаснувања во врска со придобивките од планираната инвестиција.

1.3.2. Пондерирана просечна цена на капитал (WACC)

Пондерираната просечна цена на капиталот (WACC) се пресметува за претпријатие на реална основа со примена на следната формула:

$$WACC = \frac{(1 - Debt) * K_e}{(1 - T_p)} + Debt * K_d$$

каде што:

WACC	- пондерирана просечна цена на капиталот на реална основа пред оданочување	(%)
------	--	-----

<i>Debt</i>	- долгорочен долг како процент од вкупниот капитал (сопствен капитал + долгорочен долг)	(%)
<i>K_e</i>	- цена на сопствен капитал;	(%)
<i>K_d</i>	- цена на долг;	(%)
<i>T_p</i>	- стапка на данок на добивка.	(%)

1.3.2.1. Цена на сопствен капитал (*K_e*)

Цената на сопствениот капитал се определува со примена на моделот на определување на цените на долгогодишните вложувања (CAPM - Capital Asset Pricing Model), и тоа врз основа на приходот на неризични вложувања, просечниот приход на ризични вложувања и систематичните ризици изразени со коефициентот β , според следната формула:

$$K_e = R_f + (MRP) * \beta$$

каде што:

<i>K_e</i>	- цена на сопствен капитал;	(%)
<i>R_f</i>	- стапка на поврат без ризик, која се утврдува како еднаква на приносот на обврзниците издадени од Владата на Република Македонија;	(%)
β	- бета на сопствен капитал (пазарно портфолио) се утврдува дека е еднаква на 1 (еден);	
<i>MRP</i> ($MRP = R_m - R_f$)	- премија за ризик која се определува како разлика меѓу “просечен приход на ризични вложувања (<i>R_m</i>) и приход на неризични вложувања (<i>R_f</i>)“;	(%)
<i>R_m</i>	- Просечени каматни стапки на долгорочните кредити (во евра, САД долари и денари) одобрени на претпријатијата во Република Македонија, а објавени од Народна банка на Република Македонија;	(%)

1.3.2.2. Цена на долг (*K_d*)

Цената на долгот на претпријатието се пресметува врз основа на просечните каматни стапки на користените кредити од страна на претпријатието за вршење на регулирана дејност, а контролата се врши врз основа на условите за кредитирање и каматните стапки, објавени од страна на Народна банка на Република Македонија.

1.4. Трошок за покривање на загубите во дистрибутивниот систем (*L_{te}*)

Трошокот за покривање на загубите на топлинска енергија во дистрибутивниот систем, кои Регулаторната комисија за енергетика ги признава во регулираниот максимален приход, се пресметува како производ на процентот на дозволени загуби на топлинска енергија, влезната количина на топлинска енергија во дистрибутивниот систем и просечната цена на набавената топлинска енергија од регулираниот производител и од други производители.

1.5. Трошок за набавка на топлинска енергија (*E_{te}*)

Трошокот за набавка на топлинска енергија е составен од надоместокот на регулираниот производител пресметан согласно точка 1.4 од Прилог 1 на овој Правилник и трошокот за набавка на топлинска енергија од други производители.

1.6. Фактор на корекција (K)

Факторот на корекција за базната година t-1 се пресметува со примена на следнава формула:

$$K_t = (R_{t-1} - MARK_{t-1}) * (1 + Ir_{t-1} / 100)$$

каде што:

K_t	- фактор на корекција;	[денари]
R_{t-1}	- приход остварен во базната година t-1 од страна на претпријатието, по соодветни тарифи кои што им се наплаќаат на корисниците на услугата;	[денари]
$MARK_{t-1}$	- регулиран максимален приход во базната година t-1, повторно пресметан со признаени вредности наместо прогнозирани за да се утврди елементот на корекција;	[денари]
Ir_{t-1}	- просечна пасивна каматна стапка објавена од Народна банка на Република Македонија во базната година t-1	[%]

2. Тарифа за користење на дистрибутивниот систем (P_{dis})

Тарифата за користење на дистрибутивниот систем е составен од дел за покривање на оперативните трошоци, амортизацијата и разумен поврат на капиталот и се пресметува на следниот начин:

$$P_{dis} = (O_{t-1} * (1 + CPI_t) + D_t + RA_t) / W_{ang}$$

каде што W_{ang} е ангажирана моќност на конзумот.

3. Надоместок за испорачана топлинска енергија на снабдувачот од страна на дистрибутерот

Надоместокот по кој операторот на системот за дистрибуција ја продава топлинската енергија на снабдувачите се состои од надоместок за набавена топлинска енергија, трошокот за покривање на загубите во дистрибутивниот систем и надоместок за системски услуги и системска резерва, а се определува на следниот начин:

$$NAD_{ods} = NAD_{te} + L_{te} + NAD_{as}$$

при што надоместокот за набавената топлинска енергија се пресметува како:

$$NAD_{te} = P_s * (Q_{rp} + Q_p)$$

Цената (P_s) по која операторот на системот за дистрибуција на топлинска енергија ја продава топлинската енергија на снабдувачите се пресметува како просечна цена од регулираната цена на регулираниот производител и цените на набавка од другите производители, а се пресметува на следниот начин:

$$P_s = \frac{P_{rp} * Q_{rp} + \sum P_p * Q_p}{Q_{rp} + Q_p}$$

каде што:

P_s	- просечна цена на топлинска енергија по која дистрибутерот ја продава на снабдувачот, во регулираната година t;	[ден/kWh]
P_{gp}	- цена на топлинска енергија на регулираниот производител во годината t;	[ден/kWh]
P_p	- цена на топлинска енергија набавена од другите производители во годината t;	[ден/kWh]
Q_{gp}	- количина на топлинска енергија набавена од регулираниот производител во годината t;	[kWh]
Q_p	- количина на топлинска енергија набавена од други производители на топлинска енергија во годината t;	[kWh]

Трошоците за покривање на загубите во дистрибутивниот систем се определуваат на следниот начин:

$$L_t = [(alr/100) * (Q_{gp} + Q_p)] * P_s$$

каде што **alr** претставува дозволен процент на загуби во дистрибутивниот систем, согласно член 17 од овој Правилник.

Надоместокот за системски услуги и системски резерви е определен согласно Прилог 1 од овој Правилник.

ПРИЛОГ 3.

Методологија за пресметка на регулиран максимален приход за дејноста снабдување на потрошувачите со топлинска енергија за греење

1. Регулиран максимален приход

Регулираниот максимален приход на претпријатието кое врши снабдување со топлинска енергија треба да ги покрие трошоците за вршење на дејноста снабдување со топлинска енергија и да обезбеди ниво на регулиран принос, а се пресметува по метод на регулиран максимален приход, според следната формула:

$$MAR_t = O_{t-1} * (1 + CPI_t) + D_t + M_t + NAD_{ods} + NAD_{dis} - K_t$$

каде што:

MAR_t	- регулиран максимален приход во годината t од регулираниот период;	[денари]
O_{t-1}	- оперативни трошоци во годината t-1	[денари]
CPI_t	- општа ценовна инфлација за годината t, објавен од Државен завод за статистика;	
D_t	- амортизација;	[денари]
M_t	- маржа за дејноста снабдување со топлинска енергија;	[денари]
NAD_{ods}	- надоместок за набавка на топлинска енергија;	[денари]
NAD_{dis}	- надоместок за услуга дистрибуција ($NAD_{dis} = O_{t-1} * (1 + CPI_t) + D_t + RA_t$);	[денари]
K_t	- фактор на корекција.	[денари]

1.2. Оперативни трошоци (O)

Оправдани оперативни трошоци согласно оваа методологија, се трошоци за работењето на претпријатието и трошоците за одржувањето на регулираните основни средства со кои претпријатието ја врши регулираната дејност, во согласност со важечките закони, прописи, стандарди и технички нормативи кои се применуваат во Република Македонија, како и обврските содржани во издадените лиценци.

Во регулираниот период за секоја регулирана дејност оправдани оперативни трошоци се нормализираните трошоци кои се потребни за извршување на регулираната дејност, а се пресметуваат во согласност со следните ориентири:

1. трошоци за материјали, енергија, резервни делови и ситен инвентар, врз основа на нормативите за потрошувачка и просечните цени на пазарот во периодот на набавката;
2. трошоци за тековно одржување, ремонт и услуги за одржување на средствата, до ниво од 20 % од пресметаната годишна амортизација;
3. трошоци за осигурување на градежни објекти и опрема се признаваат согласно нивото на премиите за осигурување кои претпријатието ги платило
4. бруто плати по работник до ниво на просечна бруто плата по работник остварена во стопанството на Република Македонија во тековната година, зголемена до 40%, како израз на квалификационата структура и сложеноста на регулираната дејност.
5. менаџерските плати и менаџерските награди, во нормализирани износи соодветно на зголемувањето на ефикасноста, а според одлуките на управните органи на претпријатието;

6. други услуги, до нивото од просечното тригодишно учество (%) во однос на трошоците за материјали, енергија, ситен инвентар (од ставката 1);
7. останати и вонредни трошоци, до 10% во однос на трошоците од ставките под 1; 2; 3; 4 и 6;
8. даноците, придонесите и другите давачки кои не зависат од резултатот на работењето, се признаваат во согласност со законските прописи.

1.2. Амортизација (D)

Пресметката на амортизацијата на регулираните основни средства, во годината t , со кои се врши регулираната дејност, се врши во согласност со пропишаните минимални годишни стапки на амортизација, при што се вклучува:

- амортизација на регулираните основни средства, исклучувајќи го земјиштето; и
- амортизација на стекнатите средства финансирани со грантови.

1.3 Маржа за снабдување

Маржата за регулираното претпријатие кое врши регулирана дејност снабдување со топлинска енергија за греење, во годината t се пресметува со примена на следнава формула:

$$M_t = \mu / 100 * MARP_t$$

каде што:

M_t	- маржа за дејноста снабдување со топлинска енергија за греење, во годината t ,	[денари]
μ	- процент на маржата одобрен од страна на Регулаторната комисија за енергетика;	[денари]
$MARP_t$	- регулиран максимален приход, дефиниран во точка 1 од овој Прилог, за годината t , исклучувајќи ги оперативните трошоци за дејноста снабдување со топлинска енергија (O), маржата (M) и елементот на корекција.	[%]

1.4. Фактор на корекција (K)

Факторот на корекција за годината t од регулираниот период се пресметува со примена на следнава формула:

$$K_t = (R_{t-1} - MARK_{t-1}) * (1 + Ir_{t-1} / 100)$$

Каде што:

K_t	- фактор на корекција;	[денари]
R_{t-1}	- приход остварен во базната година $t-1$ од вршење на регулирана дејност снабдување со топлинска енергија за греење,	[денари]
$MARK_{t-1}$	- регулиран максимален приход остварен од вршење на регулирана дејност снабдување со топлинска енергија за греење за базната година $t-1$, повторно пресметан со признаени вредности наместо прогнозираните за да се утврди елементот на корекција;	[денари]
Ir_{t-1}	- просечна пасивна каматна стапка објавена од Народна банка на Република Македонија во базната година $t-1$.	[%]

2. Надоместок за снабдување со топлинска енергија (NAD_s)

Надоместокот за снабдување со топлинска енергија на потрошувачите за годината t е составен од дел за покривање на оперативните трошоци, амортизацијата и разумен поврат на капитал обезбеден преку маржа за снабдување, а се пресметува на следниот начин:

$$NAD_s = O_{t-1} * (1 + CPI_t) + D_t + M_t$$

ПРИЛОГ 4.

Табеларни прегледи на податоци потребни за регулирање на цена и максимален приход на претпријатието кое врши регулирана дејност

ПРИЛОГ 5

Изјава за веродостојноста на поднесените податоци од страна на претпријатието

ИЗЈАВА

Од одговорното лице на претпријатието,

подносител на барањето за одобрување на цена и приход

Изјавувам под кривична, материјална, и морална одговорност дека материјалните и финансиските податоци презентирани во прилог на барањето за одобрување на цена и потребен приход, доставени до Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија, а кои се однесуваат на претпријатието, се точни и веродостојни и во целост одговараат на фактичката состојба на барателот.

Датум: _____

Одговорно лице
(Директор на претпријатието)

Место : _____
